

**PROJEKT USTAWY O ORGANIZACJI NACZ. WŁ. WOJSK.
W FORMIE UCHWALONEJ W 2-GIM CZYTANIU SEJMO-
WEJ KOMISJI WOJSKOWEJ**

Rozdział I.

Postanowienia ogólne.

R Z Ą D

Art. 1.

Rząd (Art. 2 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.) przygotowuje w czasie pokoju obronę Państwa i kieruje nią w czasie wojny. Przygotowanie to i kierownictwo obejmuje przede wszystkim:

- 1) określenie politycznych celów wojny;
- 2) ustalenie i wykonanie ogólnego planu wojny, w zakresie środków wojskowych, gospodarczych, finansowych, intelektualnych, moralnych oraz przez sojusze, układy międzynarodowe;
- 3) podział zadań w powyższym zakresie pomiędzy poszczególne władze państwowe, instytucje samorządowe, instytucje i osoby prywatne, oraz kontrola przygotowań i wykonania tych zadań.

Rozdział II.

Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 2.

Najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa jest Prezydent Rzeczypospolitej.

Art. 3.

Prezydent Rzeczypospolitej mianuje i zwalnia na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych:

Generalnego Inspektora wojska, Szefa Sztabu Generalnego, Szefa Administracji, Szefa Marynarki, Inspektorów Armii, Inspektorów Broni, Inspektora Szkół, Szefa Korpusu Kontrolerów, Naczelnego Prokuratora Wojskowego oraz Sekretarza Generalnego Rady Obrony Państwa, a na czas wojny Naczelnego Wodza Sił Zbrojnych Państwa.

Na bezpośredni wniosek Ministra Spraw Wojskowych:

- a) nadaje pierwszy stopień oficerski oraz dalsze przy awansach,
- b) przenosi oficerów do rezerwy i powołuje z rezerwy na zawodowych,
- c) mianuje w czasie pokoju na stanowiska dowódców dywizji, równorzędne oraz wyższe,
- d) mianuje na wniosek Naczelnego Wodza, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych, dowódców frontów i armii.

Art. 4.

Prezydent Rzeczypospolitej nadaje wszystkie odznaczenia wojskowe, a w czasie wojny ma prawo przekazać nadawanie orderów w swoim imieniu dowódcom.

Art. 5.

Prezydentowi Rzeczypospolitej przysługuje prawo darowania i złagodzenia kary oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego w poszczególnych wypadkach w stosunku do osób, podlegających sądownictwu wojskowemu.

Art. 6.

Prezydent Rzeczypospolitej zarządza mobilizację na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 7.

Prezydent Rzeczypospolitej wypowiada wojnę i zawiera pokój za uprzednią zgodą Sejmu.

Art. 8.

Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje Radę Obrony Państwa w miarę potrzeby, niezależnie od postanowienia art. 14 niniejszej ustawy.

Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej jest obecny na posiedzeniu Rady Obrony Państwa, wówczas przewodniczy obradom.

Art. 9.

Prezydent Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, oznacza obszary i miejscowości, mające szczególną wagę dla obrony Państwa (obozy warowne i t. p.) z tym, że ogłoszenie takie powoduje dla ludności ograniczenia, przewidziane w obowiązujących ustawach.

Art. 10.

Celem zabezpieczenia interesów Państwa od chwili ogłoszenia mobilizacji przez cały czas trwania wojny Prezydent Rzeczypospolitej, zgodnie z art. 3. ustęp 5 lub z art. 44. ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r., ma prawo uzupełnienia w razie potrzeby obowiązujących przepisów prawnych w drodze rozporządzeń, wydanych na wniosek Rady Ministrów i kontrasygnowanych przez Prezesa Rady Ministrów oraz właściwych Ministrów w zakresie spraw, związanych z prowadzeniem wojny. Rozporządzenia takie będą przedłożone ciałom ustawodawczym do ustawowego załatwienia na jednym z najbliższych posiedzeń po ich ogłoszeniu i zachowują moc obowiązującą, o ile nie zostaną zmienione lub uchylone.

Rozdział III.

Rada Ministrów.

Art. 11.

Rada Ministrów ponosi solidarną odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną za przygotowanie i kierownictwo obrony Państwa, po-

noszą ją również i ministrowie, oddzielnie każdy w swoim zakresie działania (Art. 56 ustawy konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r.).

Rozdział IV.

Rada Obrony Państwa.

Art. 12.

Organem Rządu dla rozpatrywania podstawowych zagadnień obrony Państwa i przygotowania sposobów ich załatwienia jest Rada Obrony Państwa.

Art. 13.

W skład Rady Obrony Państwa wchodzi: Prezes Rady Ministrów — Przewodniczący, Minister Spraw Wojskowych — stały zastępca Przewodniczącego, jako członkowie: Minister Spraw Zagranicznych, Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Skarbu, Minister Przemysłu i Handlu, Minister Rolnictwa, Minister Kolei.

Jako członkowie z głosem doradczym: Generalny Inspektor Wojsk i Szef Sztabu Generalnego.

Jeżeli przedmiot obrad Rady Obrony Państwa dotyczy zakresu działania innych Ministrów, biorą oni także udział w posiedzeniach Rady Obrony Państwa na wezwanie jej przewodniczącego w charakterze jej członków.

Na posiedzeniu Rady Obrony Państwa mogą być powoływani rzeczoznawcy wojskowi i cywilni.

Art. 14.

Radę Obrony Państwa zwołuje Prezes Rady Ministrów z własnej inicjatywy lub też na wniosek Ministra Spraw Wojskowych, albo Generalnego Inspektora Wojsk, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych.

Sekretariat Generalny.

Art. 15.

Przy Prezesie Rady Ministrów ustanawia się Sekretariat Generalny Rady Obrony Państwa, którego zadaniem jest:

- 1) badanie zagadnień i przygotowanie materiałów do obrad Rady Ministrów, względnie Rady Obrony Państwa,
- 2) przygotowanie zarządzeń w wyniku uchwał Rady Obrony Państwa i przekazywanie ich ministrom,
- 3) czuwanie nad sposobem wykonania powziętych postanowień.

Pracami Sekretariatu Generalnego Rady Obrony Państwa kieruje sekretarz generalny, powoływany i odwoływany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych. Organizację i zakres działania Sekretariatu Generalnego Rady Obrony Państwa określi rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej.

Rozdział drugi.

Ministerstwo Spraw Wojskowych.**TYTUŁ I.****Minister Spraw Wojskowych.**

Art. 16.

Minister Spraw Wojskowych jest w czasie pokoju naczelną władzą kierowniczą we wszelkich sprawach wojskowych oraz dowódcą sił zbrojnych Państwa.

W czasie wojny zachowuje dowództwo nad tymi siłami zbrojnymi oraz władzę w tym zakresie działania, które nie zostały przekazane Naczelnemu Wodzowi.

Art. 17.

Wszystkie nominacje na stanowiska oraz zwolnienia ze stanowisk wojskowych, niezastrzeżone Prezydentowi Rzeczypospolitej, należą do Ministra Spraw Wojskowych, względnie do upoważnionych przez niego przełożonych.

Art. 18.

Minister Spraw Wojskowych wykonywa swe zadania, wynikające z poprzednich artykułów, przez Ministerstwo Spraw Wojskowych i podległe mu organa.

TYTUŁ II.**Naczelnny Wódz.**

Art. 19.

Naczelnny Wódz w czasie wojny kieruje operacjami wojennymi i sprawuje dowództwo nad siłami zbrojnymi Państwa, oddanymi pod jego rozkazy, ponadto otrzymuje ten zakres władzy, który ustalają rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, wydawane na podstawie uchwały Rady Ministrów.

TYTUŁ III.**Rada Wojenna.**

Art. 20.

Rada Wojenna jest organem doradczym Ministra Spraw Wojskowych, który zasięga jej zdania w sprawach, dotyczących zasad organizacji, mobilizacji, dyslokacji, zaopatrzenia, uzbrojenia i wyszkolenia siły zbrojnej, a także w sprawach, dotyczących fortyfikacji i przemysłu wojennego. Poza tym Rada Wojenna wydaje opinie o kandydatach na stanowiska wyższych dowódców, począwszy od dowódców dywizji.

Art. 21.

Przewodniczącym Rady Wojennej Jest Minister Spraw Wojskowych, a w skład jej wchodzi: Generalny Inspektor Wojsk, jako stały zastępca przewodniczącego, Marszałkowie Polski, Szef Sztabu Generalnego, Szef Administracji Armii, Szef Marynarki Wojennej, Inspektorowie Armii, Inspektorowie Broni, Inspektor Szkół oraz trzech generałów, mianowani i odwoływani przez Ministra Spraw Wojskowych jako

członkowie. W posiedzeniach Rady Wojennej mogą brać udział rzeczoznawcy techniczni, powoływani każdorazowo przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 22.

Radę Wojenną zwołuje Minister Spraw Wojskowych z własnej inicjatywy lub na wniosek Generalnego Inspektora Wojsk, w każdym razie nie mniej jak cztery razy do roku. Jeżeli Prezydent Rzeczypospolitej jest obecny na posiedzeniu Rady Wojennej, wówczas przewodniczy obradom. W wypadku obecności Prezydenta Rzeczypospolitej bierze w posiedzeniu Rady Wojennej udział Prezes Rady Ministrów.

TYTUŁ IV.

Generalny Inspektor Wojsk.

Art. 23.

Dla zabezpieczenia ciągłości pracy nad przygotowaniem obrony Państwa i utrzymaniem zdolności bojowej siły zbrojnej ustanawia się Generalnego Inspektora Wojsk, podległego bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych.

Generalny Inspektor Wojsk jest przewidywany na Naczelnego Wodza Wojska Polskiego w czasie wojny.

Art. 24.

Generalny Inspektor Wojsk w imieniu Ministra ustala wytyczne w dziedzinie przygotowań do wojny w zakresie planów operacyjnych oraz planów mobilizacji i koncentracji. W sprawach powyższych wydaje Szefowi Sztabu Generalnego wskazówki i rozkazy. Plany operacyjne, mobilizacji i koncentracji opracowuje pod przewodnictwem Szefa Sztabu Generalnego Sztab Generalny, jako organ pracy Generalnego Inspektora Wojsk w tym zakresie a zatwierdza Minister Spraw Wojskowych na wniosek Generalnego Inspektora Wojsk.

We wszystkich sprawach zasadniczych, dotyczących przygotowań obrony Państwa, opiniuje i podpisuje projekty zarządzeń Szefa Sztabu Generalnego przed przedłożeniem ich do decyzji Ministra.

Art. 25.

Generalny Inspektor Wojsk kieruje pracami Inspektorów Armii i Inspektorów Broni w odniesieniu do zadań, oczekujących ich na wypadek wojny, oraz kieruje gram wojennymi i manewrami.

Generalny Inspektor Wojsk wykonywa bezpośrednio lub pośrednio przez inspektorów armii, inspektorów broni, inspektora szkół, inspekcję dowództw, oraz wszystkich formacji broni i służb.

Art. 26.

Generalny Inspektor Wojsk:

- 1) stawia wnioski na obsadę wyższych dowództw, przewidzianych na wypadek mobilizacji,
- 2) opiniuje obsadę pokojową wyższych dowództw,
- 3) wydaje opinię o wyższych dowódcach,

4) stawia Ministrowi Spraw Wojskowych wnioski na obsadę stanowisk Szefa Sztabu Generalnego, inspektorów armii, inspektorów broni, inspektora szkół.

TYTUŁ V.

Inspektorowie.

Art. 27.

Inspektorowie Armii, inspektorowie broni i inspektor szkół podlegają bezpośrednio Generalnemu Inspektorowi Wojsk.

TYTUŁ VI.

Szef Sztabu Generalnego.

Art. 28.

Szef Sztabu Generalnego podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych i kieruje pracami Sztabu Generalnego, podejmując je na podstawie rozkazów Ministra Spraw Wojskowych, wytycznych i rozkazów Generalnego Inspektora Wojsk, wydawanych w imieniu Ministra (w zakresie oznaczonym art. 22) oraz z własnej inicjatywy.

Art. 29.

Szefowi Sztabu Generalnego przysługuje prawo wydawania rozkazów sile zbrojnej Państwa w imieniu Ministra Spraw Wojskowych w sprawach, wchodzących w zakres kompetencji Sztabu Generalnego i w granicach ustalonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

TYTUŁ VII.

Szef Marynarki Wojennej.

Art. 30.

Szef Marynarki Wojennej podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych i kieruje sprawami Marynarki Wojennej na podstawie rozkazów Ministra Spraw Wojskowych. Stosunek Szefa Marynarki Wojennej do Szefa Sztabu Generalnego i Szefa Administracji ustala Minister Spraw Wojskowych.

Art. 31.

Szefowi Marynarki Wojennej przysługuje prawo wydawania rozkazów w imieniu Ministra Spraw Wojskowych w sprawach, dotyczących Marynarki Wojennej oraz w granicach, ustalonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 32.

Dowództwo sił zbrojnych morskich w czasie wojny sprawuje admirał, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów, przedstawiony przez Ministra Spraw Wojskowych. Admirał ten podlega Naczelnemu Wodzowi.

TYTUŁ VIII.**Szef Administracji Armii.**

Art. 33.

Szef Administracji Armii podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wojskowych i kieruje administracją siły zbrojnej Państwa w jego imieniu oraz w zakresie poruczoną mu przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 34.

Szefowi Administracji Armii przysługuje prawo wydawania rozkazów sile zbrojnej Państwa w imieniu Ministra Spraw Wojskowych w sprawach, dotyczących administracji armii, w granicach, ustalonych przez Ministra Spraw Wojskowych.

TYTUŁ IX.**Korpus Kontrolerów Armii.**

Art. 35.

Korpus Kontrolerów wykonywa w imieniu Ministra Spraw Wojskowych kontrolę administracji armii i pozostaje pod kierownictwem Szefa Korpusu Kontrolerów, który podlega bezpośrednio Ministrowi.

Art. 36.

Szczegółowy zakres działania Korpusu Kontrolerów w wojsku określi rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych.

Rozdział trzeci.**Poszczególne Ministerstwa.**

Art. 37.

Zakres działania poszczególnych ministrów w sprawach, dotyczących obrony Państwa, oraz organizację w podległych im urzędach odpowiednich czynników ustali uchwała Rady Ministrów.

Rozdział czwarty.**Postanowienia końcowe.**

Art. 38.

Wykonanie powyższej ustawy powierza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Spraw Wojskowych i zainteresowanym ministrom we właściwym zakresie ich działania.

Art. 39.

Z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy, tracą moc obowiązującą ustawy i przepisy, sprzeczne z nią, oraz dotychczasowe postanowienia w przedmiotach, unormowanych niniejszą ustawą.

Art. 40.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
